



سرطان راهی است که به تنهایی نباید پیمود

گروه ایرانی حمایت از بیماران سرطانی

هموطنان عزیز،

پیوند سلولهای بنیادین و مغز استخوان یکی از روشهای درمان، و معمولاً آخرین راه درمان برخی از سرطانهای خون و لنف می باشد. فرآیند پیوند، پیچیده و دقیق است، و به دلیل محدودیتهای ژنتیکی و فیزیولوژیکی، یافتن فرد اهداکننده ای که سلولهایش با بدن بیمار سازگار باشند، کار ساده ای نیست. آشکار است که هر چه تعداد افرادی که مایل به اهداء سلول باشند بیشتر باشد، بخت بیمار برای یافتن یک اهداکننده سازگار و نجات جانش از بیماری بیشتر است. لازم به یادآوری است که اهداء سلول برای فرد اهداکننده خطر جدی در بر ندارد.

ما طی چند شماره، مجموعه مقالاتی را برای آشنایی شما با فرآیند پیوند سلول بنیادین و مغز استخوان و مسایل مرتبط با آن ارایه می کنیم، با این امید که آگاهی تان از این مقوله، باعث شود شما هم به جمع اهداکنندگان سلول پیوندید تا شاید بتوانید جان بیماری را نجات دهید. ضمناً سمیناری در تاریخ ۱۴ نوامبر در نورث یورک سنتر برگزار می شود که جزییات آن متعاقباً از طریق همین روزنامه اعلام می گردد.

گروه ایرانی حمایت از بیماران سرطانی (ICSG)

بخش چهارم

در بخشهای پیشین، در مورد سلولهای بنیادین خون و پیوند آنها، سازگاری بین اهداکننده و بیمار، چگونگی اهداء سلول و تصورات اشتباهی که در مورد کل فرآیند پیوند در میان مردم وجود دارد، صحبت و شما را با سازمان OneMatch که متولی این امر در کانادا است، آشنا نمودیم. اکنون به توضیح مراحل ثبت نام و اهداء سلول بنیادین می پردازیم.

مراحل اهداء سلول بنیادین

پیوستن به شبکه سلول بنیادین و مغز استخوان *OneMatch*

هر کس که در سنین ۱۷ تا ۵۰ سالگی بوده، از سلامت عمومی خوبی برخوردار باشد، می تواند به شبکه پیوندد. داوطلبان متعهد هستند که به هر بیماری که نیازمند پیوند است کمک کنند. برای ثبت نام می توانید به تارنمای www.onematch.ca رفته، فرم ثبت نام اینترنتی را پر کنید. اگر ثبت نام اینترنتی برایتان مقدور نیست با شماره تلفن 1-888-2DONATE (۱-۸۸۸-۲۳۶-۶۲۸۳) تماس بگیرید تا بسته ثبت نام برایتان ارسال شود. در هر دو حالت، شما پرسشنامه کوتاهی را در مورد وضع سلامتی تان پر

می‌کنید و موافقت می‌نمایید که نامتان در فهرست قرار بگیرد. وقتی که موافقت‌نامه و فرم تکمیل شده ثبت نام به دست شبکه رسید، با شما تماس می‌گیرند تا برای انجام آزمایش قرار بگذارند. پس از این، اطلاعات مربوط به نوع HLA شما نیز در ذخیره داده‌ها ثبت شده و در هنگام جستجو برای یافتن یک اهداکننده بالقوه برای یک بیمار نیازمند، اطلاعات شما هم مورد بررسی قرار می‌گیرد.

سعی کنید به تصمیم خود متعهد و در موقع لزوم در دسترس باشید

هنگامی که یک بیمار نیازمند به پیوند سلول بنیادین است، شبکه OneMatch شروع به جستجوی اهداکننده‌ای می‌کند که آنتی‌ژنهای گلوبول سفید انسانی اش (HLA) با آنتی‌ژنهای بیمار سازگار باشد. چنانچه نام شما به عنوان یک اهداکننده بالقوه ظاهر شود، شبکه با شما تماس می‌گیرد. اگر شما با ادامه کار موافقت کنید، آزمایش خونهای بیشتری انجام خواهد شد تا هم سازگاری کامل خونی شما مورد ارزیابی قرار گیرد و هم از عدم وجود بیماریهای مسری اطمینان حاصل شود.

تنها زمانی می‌توان با پیوند سلول بنیادین جان بیماری را نجات داد که بتوان فرد اهداکننده را پیدا کرد. بنابراین بسیار حیاتی است که وقتی تلفن یا آدرس شما عوض می‌شود، شبکه را مطلع نمایید. شما می‌توانید این کار را با مراجعه به تارنمای www.blood.ca یا تلفن زدن به شماره 1-888-2DONATE (۱-۸۸۸-۲۳۶-۶۲۸۳) و ارایه آدرس و شماره تلفن جدیدتان انجام دهید. ضمناً شما باید هرگونه تغییری در وضعیت سلامتی‌تان را به شبکه اطلاع دهید، چرا که این تغییر می‌تواند توانایی شما برای اهدا را تحت تأثیر قرار دهد.

ارزیابی کامل سلامتی

شبکه سلامتی شما و فرد گیرنده را جدی می‌گیرد. وضعیت سلامتی شما به دقت ارزیابی می‌شود تا اطمینان حاصل شود شما می‌توانید بدون هیچ خطری مراحل اهداء سلول یا مغز استخوان را طی کنید و از طرفی سابقه پزشکی شما خطری را برای بیماری که پیوند از شما دریافت می‌کند در بر نخواهد داشت. اگر شما برای اهداء سلول یا مغز استخوان انتخاب شده‌اید، توسط یک پرستار که مدیریت فرآیند ارزیابی سلامتی شما را به عهده دارد هدایت می‌شوید که چطور این مراحل را طی کنید. او در ابتدا، سلامتی شما را از طریق تماس تلفنی ارزیابی می‌کند. سپس یک پزشک متخصص پیوند، یک معاینه کامل بدنی را در نزدیکترین مرکز پیوند به شما (همان بیمارستانی که عمل اهداء را در آن انجام می‌دهید) به عمل می‌آورد. جهت اطمینان از اینکه بیماری عفونی واگیرداری ندارید نیز مورد آزمایش قرار خواهید گرفت. وقتی مشخص شد که از نظر پزشکی حایز صلاحیت هستید و خودتان نیز با ادامه کار موافقت کردید به بیمار اطلاع داده خواهد شد و حذف مغز استخوانِ ناسالم او آغاز خواهد گردید.

اهداء سلولهای بنیادین مغز استخوان

اهداء سلولهای بنیادین مغز استخوان نوعی عمل جراحی است که تحت بیهوشی عمومی انجام می‌شود. پزشک متخصص جمع‌آوری مغز استخوان، از سرنگ برای کشیدن مایع مغز استخوان از پشت استخوان لگنتان استفاده می‌کند. معمولاً یک لیتر از مغز استخوان شما گرفته خواهد شد. این عمل معمولاً ۴۵ تا ۹۰ دقیقه طول می‌کشد و فرد اهداکننده عموماً همان روز از بیمارستان مرخص می‌شود.

اهداء سلول بنیادین از خون محیطی (PBSC)

روش دیگر اهداء سلول بنیادین، از طریق خون محیطی (خون داخل رگها) است. برای افزایش تعداد سلولهای بنیادین در خون محیطی بدن، دارویی به نام فاکتور تحریک کننده کُلنی گرانولوسیت (G-CSF) را روزانه برای ۴ تا ۵ روز به شما تزریق می‌کنند. سپس سلولهای بنیادین در روشی به نام آفرزیس (apheresis) از خونتان جمع‌آوری می‌گردد. خون از طریق یک سوزن گرفته شده به دستگاه گریز از مرکزی که سلول بنیادین را از خون جدا می‌کند منتقل شده، سپس باقی خون از طریق یک سوزن دیگر به بدنتان برگردانده می‌شود. در این روش هیچ گونه جراحی‌ای انجام نمی‌شود.

عوارض جانبی احتمالی و بازپروری پس از اهداء سلول بنیادین مغز استخوان

ممکن است شما برای چند روز کمی درد در ناحیه پایین کمر داشته باشید. اغلب اهداکنندگان پس از چند روز به زندگی عادی خود باز می‌گردند. مغز استخوان گرفته شده از شما در مدت ۴ تا ۶ هفته به طور کامل جایگزین می‌شود.

عوارض جانبی احتمالی و بازپروری پس از اهداء سلول بنیادین از خون محیطی

امکان دارد از چند روز پیش از اهداء، دچار سردرد، درد استخوان یا عضله شوید. این عوارض ناشی از تزریق دارویی است که تعداد سلولهای بنیادین را در خون محیطی تان افزایش می‌دهد. این عوارض در مدت کوتاهی پس از اهداء سلول مرتفع می‌شوند.

آیا اهداء مغز استخوان عمل دردناکی است؟

آستانه تحمل درد در افراد مختلف متفاوت است اما بیشتر اهداکنندگان گزارش کرده‌اند که هرگونه ناراحتی‌شان با مصرف داروهای مسکنی که در صورت نیاز تجویز می‌شود، قابل کنترل بوده است. بسیاری از اهداکنندگان تنها کمی احساس ناراحتی داشته‌اند.

پیگیری

مدیر پرونده‌تان با شما در تماس مداوم خواهد بود تا زمانی که مراحل بهبودتان کاملاً طی شود.